

mněnými obyčejí, smysly

mnohých pod jednu koží
ali jsou siet viery, toliko pod
zakryvše se znameniami po-
jsú prikrytí, jako by byli
zvolených.

mo známo; odpornejch protiv-
till se bezpečnými - 9 nasdí jest
bdarování; zbožím majetkem -
Konstantína I., kterou učnil
kem Říma a dalších území; na
ávo na světskou moc; otrápení
vávall - 19 ten kněz: tj. papež
o blednosti po bídě, po utrpení -
cho ctesať po Římu vodl...: na-
donaci - 23-24 necht jest bílý
e přinášel zlo (podle středově-
4 na odlov na odlov, na podivá-
vle a upřímno některak správně

obvyklí přívkyll, zvyklí si - 35
lo jen o dva kněze - 36 prázdny
yby veliká... věsta (duál) ty dvě
ských podvodných - 46 znamení
; kolejiáské kolejni, universitní -
iou - 53 osdhnúli podmanili si -
i hodnost po papeži; sbor kardi-
38 patriarcha: biskup nebo arcib-
it; představený některých druhů
vních) určitého kostela - 59 zít-
stavený řádové provincie a v ní
u některých mnišských řádů;
pánt kardheeni: vyšší šlechticel,
ch korouhvi; purkrabie: správce
jmžší šlechty - 70 by úral odíral

ta dědínch na dědínch pozem-
néenci mezi zmatenci, pomaten-
ce spravednosti - 88 státi práve
ozno na různé strany - 100-101
d rozličné zákony jsou podřízeny
zvláštní, odlišný - 104 postúpd
chyluje se - 112 hodiny hodinky,
114 aby sobě zlehčila aby si zue-
ylehll vyvíhll, vyvinuli se - 120

125 shodeni ocenění - 126 v této straně po této stránce; příměfice přirovnávají-
ce - 128 tepe blje, bojuje - 129 této dvě (duál) tyto dvě - 130-131 kteraký nerovenstole
jaká nerovnost - 131 chutno přijemné; prázdna... žefela... (duál) zmládl... žerou... -
132 podkasaňse podrobivše - 134 u veliké vedro za velikého vedra - 137 u prázdnoti
v zahálce - 140 llače potlačují, utlačují - 144-146: 1 Kor. 12, 26 - 143 třetím tro-
jitém, rozdělením na tři - 150 nerouné nenáležitě - 155-159: Jan 17, 20-22 - 162
sjednán spojen - 166 zfezené řádně - 168 k svým sprádam ke svému řízení - 172 za
sprádu jako pravidlo, zákon; vycházle vybočuje - 181-182 užstíll dokázati - 184
tdhnúci sobě přisvojuje si - 185 podjiti pod podříditi se - 180-187 aby potáhla jeho
k sobě aby ho získala pro sebe - 197 uvodí přivádí - 198 čini člověka člověku v získk
utváří člověka tak, aby byl jiným ku prospěchu - 202 se oznamuje prozrazuje se -
204-205 s domněniami s domněnkami - 215 v milost v lásku - 221 vždyť stálo - 225
domněniami domnělymi

230 pod bleskem pod leskem - 231 zvolených vyvolených

(O ŠLECHTĚ)

A že ta všecka dobrota urozenie vládyčieho založena jest skrze zámysl
nepravý od pohanuov nalezený k dobytí erbuov jich od ciesařuo a od krá-
luov. Skrze služebnost hrdinství nějakých za dar mají a někteří kupují ty
erby k své cti: bránu, vlčí aneb psi hlavu neb febfík anebo puol koně neb
trubici aneb nože aneb jelito svinské neb nětko k tomu podobného. V takých
erbiech stojí dobrota aneb duostojenství urozenie vládyčieho. I jest to uroze-
nie též slávy jako i erbové, od nichž dobrotu svého urozenie mají. A když
by se nedostalo peněz k tomu urození, hlad by je připravil, že by, nechajíce
erbuov, i chytíli se pluhuo. Protož samy peníze opravují čest erbuov jich
a přivodí slávu urozenie jich. Protož se více štěpuje sláva urozenie jich
penězi mnohými nežli erby slavnými, a kdež peněz nenie, tu s chlapy za
roven sedie, dielem se stydiec, často chleba k uobědu nemajíce. A že těch
rot mnoho jest vládyčích, ještě každá po svých erbiech se počítá a své poko-
lenie za nimi; nebo jinak by nižádný nesměl se vládykú zvievati, když by
jemu erbové nesvědčili té dobroty ctného urozenie kromě pokolenie Ada-
mova. Protož ktož svědky má a dověsti muož, že se jest dobře urodil
a febfík nebo puol koně máje, listy jemu na to dáva, že se jest lépe urodil
nežli Ábel, druhý syn Adamuo, a jméno obdržel jest, aby vždy dobrý nazván
l jménem byl: by pak najhuoře činil, erb jemu nedá zlým býti. Než pak, aby
právě dobře urozený byl, to musí vyvésti túto jistotú, aby ukázal, že po
mateři bábu a děda vládyky měl jest a po otcí bábu a děda měl jest; tehda
jest právě bez zmatku urodil z psí hlavy. Pakli tiem řádem nemuož psí
hlava jeho dobrého urozenie svědčiti, ihned chlapem smrdí a nemuož tak
vysoko výtí o svém rodu a hanba jeho nutí a ponižuje k zemi, protože čtyři

nesměl by hanbu očí zvéstí, kdyby hanbu za hanbu měl. Protož sláva do-
 roty vládyčie jsú jich erbové. A jakož sami erbové veliké slávy sú, tákúž
 slávu tým uvodie, ktož se v nich rodí. Protož veliké slávy jest puol koně
 malovaného, a ktož od něho rod vládyčí má, též slávy jest jako puol koně
 malovaného.

1 *dobrota urozenie vlddyčieho urozený původ, urozenost vlddycká; skrze zdmysl
 nepravý na nepravdivém výmyslu - 2 k dobytl k ziskání - 5 trubitel trubku - 8 by při-
 pražil přivedl by k... - 9 opraužil ospravedlňujl - 11-12 s chlapý za roveš se sedlá-
 ky jako rovní - 13-14 své pokolenie jejich potomci - 14 se uzlenati nazývali se - 16
 dooestl dokázati; se jest dobře urodil narodil se jako urozený - 17 dávd; tj. král -
 18-19 aby směn byl aby byl považován - 20 prádu opravdu, právem; vypésl doká-
 zati, prokázati - 22 bez smatku bez odporu, bez pchyby; z psí hlavy; z erbovní rod-
 diny (ironicky) - 24-25 čtyřl kátouč čtyřl porody, čtvero narození, tj. slechtický
 původ obou dědů a babiček - 25 dobrole urozenosti - 26 peském hanebném - 27 ne-
 směl by... zotstl (z vobéstl) neodvázil by se zvednouti - 29 uvodie přivodí, dávájí*

(O MĚSTANEČII)

Ale mistr Protiva, mluvě o základu měst, toto praví: že Kain pro vraždu
 bratra svého udělal jest město, jehožto vzdělání příčina jest byla, že lúpežem
 a násilím zboží shromáždil jest. Protož svých zlodějství jest požíval a spros-
 nost života lidského nalezením cíle země, vah a mir v chytrost nebo ve
 lstivost proměnil jest a v porušení přivedl. Cíle země první položil jest
 a města zdmi ohrazoval jest, a boje se těch, kteréž jest urazil a zlúpil s svú
 rotú, v svých městech jest shromažďoval. Tak písmo i mistrové základ první
 měst oznamují.

Protož Kainovi se přidává počátek měst a hradu dělánie, a to z příčiny
 vraždy, lúpeže a násilí, nebo Kain pro nenávisť zabil jest bratra svého
 Ábele a učiněn zběhem a tulákem na zemi, boje se za život. Protož najprve
 město udělal jest a potom jiné lúpil a násilí jim činil. A těmi lúpežmi zboží
 shromáždil. A lid zlý sobě k zlodějství sebral a potom jiná města dělal jest,
 aby je osadě zlodějským lidem mohl se brániti tým, které jest násilím zlúpil.
 Protož vražda jeho přivedla k děláni měst a města jeho vedla k lúpežóm
 bezprávným, nebo nemuoz se mnozství zavřieti na městě k válkám jinak,
 než jiné lúpce násilím, i žráti lúpeže, bránice se jiným. Protož jaké mají
 založení města a hradové v Kainovi, tak stojí v též šlépějí kráčejece, nebo
 jiní by nemohli měst a hradu osiesti, jedno vražedníci a násilníci, lichev-
 níci, kupci, trhovei, šantročníci, ješto se najvece nevěrami a lakomstvím
 pickují. Proto založice města a hrady a ustavice mnozství městské na
 takých křivotách, takéť jich ostřihati musie skrze násilí a bezprávie jiných,
 aa každý čas připraveni sice k vraždě, neb vždy na ně běží nepřízně, bez-
 právi od jiných i zrady, a oni také nepřízně vždy hotovi sú děliti se krví,

23 činice zlé za zlé. Mají-li město tvrdé k bránění, tehdy lúpi a násilí jiným
 činice, aby zbohatili, a těmi bezprávnými popudie na se mnohých, a tak válku
 proti sobě zbudí. I přijde jim na to, že se tak zapletú, aby jediné ve krvi
 a v lúpežích usilovali, tepúce se a k bití ohrady připravujice. A pakli také
 síly nemají a smélosti, aby jiné skrze násilí lúpili a války začínali, ale to
 30 v sobě mají, aby netrpěli násilí od jiných. Protož na to všecko mnozství
 městské připraveno jest, aby se bránili tým bezprávním s poddáním životuo
 svých k smrti: jiné zbiti chtěie, sami se k zabiti poddávají. Protož pro
 zachování životuo a statku město udělaeice, musí krev prolévatí, a chtěie
 35 cizie prolévatí, musí své k těmúž poskytatí. Protož to pokolenie městské
 a erbové, ješto kryje životuo na hradiech, na tvrziech a na městech, vždytláká
 ve krvi bratra svého a násilím je dávi. Protož jest pokolenie Kainovo,
 prvního vražedníka. A s tím bytem nemuoz se jeho vražda pustiti, nebo
 založice pokoj života tělesného a prospěch statku časného, i dělati na to
 40 města a mnozstvím je osaditi i musí přidati příčiny k městu, aby úmysl
 první došel, aby je vždy hradili, vždy nad ním bděli v noci i ve dne, aby jeho
 nřádný nezlekl a jim životuo nezmodoval a zboží jim nepobral. Pakli se
 kto zjeví svú nepřízně, chtě nětco vzřiti neb poškoditi, ihned bez pomeškání
 zvon svolá všecky, to mnozství městské, k zabiti. Pakli zlapají zloděje aneb
 45 zrádce, tým neodpustí aniž se upokojí, dokudž jich krve neprolejí.
 Protož od založení počénice mnozství městské, aby u pokoji života
 a zbožie chovali, musí státí na krev každému, kto by jim chtěl na to bezprávi
 50 sáhnúti, a na to všecku pěti města přidati, aby mnozství, maje se za čím
 kryti, mohlo se všelikému neštěstí odbiti. A položice takový zámysl mnoz-
 ství městského k zachování života a statku u pokoj, jakož žádají, tehdy
 neostane v nich žádně příkázání božie, kteréž přileží k milování bližních;
 55 nebo pro svůj pokoj, kterýž chtí za zdí syty zachovati, některé násilím budú
 lúpti, některé lstivě rozličně oklamávati a na protivně sobě sahati, hrdla jim
 odjmajice. Nebo poněvadž proto hradí se a okopávají, aby bezprávie ne-
 trpěli na životě a na statku; musí vždy zlé za zlé činiti, bránice se bezprávi
 60 Protož ta všecka příkázání musí přestúpena býti, kteráž trpělivost příkazuj
 křestanóm a obranu života a pomstu zapovídají: „Ne sami se bránice, naj-
 milejší, neboť dí pán buoh: „Mně pomsta a jáť odplatím.“ Protož jest-li laeš
 nepřitel tvuo, nakrm jeho, a jest-li žiezniv, napoj jeho.“ Ta všecka příká-
 65 zanie božie musí přestúpena býti, když tak za zdí u pokoji to mnozství
 chce života chovati. A co sami mezi sebú bezprávie mají, v súdiech s sváry
 dělé skrze práva pohanská, pravdu často sobě nepravdu činice, přestupujice
 příkázání Kristovo, ješto veli přidati plášť k sukni a nechati sváruo v sou-
 diech. Protož ani k bližním, ani k bohu neostane nižádně příkázanie Kris-
 tovo na tom lidu městském: tak se zlé za zdí chová a v to šibalství svorné
 se uplete. Nebo die miláček Ježíšo: „Toť jest láska božie, abychoo v při-
 kázání jeho chodili.“ A jinak milosti jeho nemuozem miati, jediné zachová-

vajíce všecka prikázani božie. A když pak jediného nenie na množstvi městském, tehda ovšem milosti božie nemají aniž jie mohú mieti, tak bydléce ve mnohých přestúpeních a v zapleteních takových, pro něž nižádnú stranú nemuož prikázanie božie přistúpiti. Protož hroznú věc prorok die o nich: „Viděl sem zlost a protivnost v městě. Ve dne i v noci na zdech jeho zlost a práce prostřed něho a nespravednost a násilí; z ulic jeho nesešla lichva a lest.“ – Dostí tvrdý nápis a nesličná pověst na ty, ješto chtí všecko se ctí provésti. Nechtť to smaží s sebe tuční a mádfí městal Ale by jim kto rovný poslal do rady takový list, toť by se naduli; ta srdce pýchú prorostlá fekla by: „Hani dobré, hani pány rathúzní.“ Protož nepochybně muož řečeno býti to písmo, že jest viděl zlost a protivensví v městě, všelikého pokolenie zlost, ješto jest každá protivna velmi bohu, že takové množství, šibalcky spojené, v němž nižádné prikázanie božie neostává aniž muož miesta mieti v něm podlé toho běhu, v němžto množstvie městské založeno jest, nelze jest s jich úmysly nižádnému prikázani božímu ostati v nich. A poněvadž nenie v nich prikázani božích, tehda jest přestúpení všech. Protož m isí v nich býti všelikého plemene hřiech hojně rozmnožený. Pomsta a krev, ta ihne i od základu prikopuov a zdí na ně vlita jest, potom pýcha za erby u patách kráčí za nimi k lakomství – tím město stojí –, obžerstvie, opilství, rozkoši tělesné (smilství, cizolozství, plzkých milostí, frejuov) k úrazóm jedni druhým, ohyzdně obcuje, peská spolu m uvenie majíce, jedni druhým jako jáma prokopaná k slomení hlavy. Pýcha jako siet osáhla je ve všech věcech jako pokolenie erby zkorunovaná. Všecky věci s poctivostí a s chválú tohoto světa chtí provésti, vládykám se rovnajíce postavú, oděvy, pokrmy, nápoji, domy, pokoji, světnicemi, loži. A což koli jednají, vždy fiekají: „Ať jest počestno.“ Jediné žeť jich záchodové nepočestně smrdí nežli vesních výruov, jiněť vše se ctí chtí mieti. A lakomství, to jim přirozenie, aby každý honil, kdež muož. Nebo to množství zdi okročené málo dědin k tomu množství má, a založili sú mieti stoly tučné bohatcovy, domy vysoké a nákladné a jiná zboží mnohá. Protož na to musí dobývati, jakž koli budú moci, obchody, trhy, kupectvím, krčmami, řemesly, lichvami, lstí, jakož teď písmo die, že „nesešla z ulic jeho lichva a lest“. Každý mieří lstivě na bratra svého, aby jeho ujal a sobě nahnal, aby jeho lúpil v tom, oč s ním má děliti; a což u něho vidí sobě libého, aby o to skrze lest hlédal k němu, aby jeho zklamal na tom. Nebo jest všecka věrnost a milost bratrská umrtvena, protož muž bratra svého loví až do smrti, die pán buoh. Protož lichva tu jest hojná i zjevná i v puojčení peněz na dědiny, na lúky na určený rok, aby užil dotud, a nemuož-li vyplatiti na ten rok, ztratí drahú věc za malé puojčení. A těch běhuov lichevných mnoho mezi sebú mají, ješto bohatějí jedni druhými skrze lichvu a bohatí chudě sehltí těmi běhy lichevnými; ač nebude zjevná lichva, ale bude zmalována nějakým milosrdenstvím nazvaným aneb spravedlností. Protož toho lidu městského pravý

110 jest byl otec Kain na mnohých kusích, nebo on sprostnost života proměnil jest v lest nalezením vah a měř, jenž předtím tak sprostný lid, že snadně směnili sú jedny věci za druhé, nevážíce ani měřice, až on jim položil, těm zlym, aby pod vahú a pod měřú ceny šly. Protož tento lid v tom má múdrost velikú, aby váhy a miery majíce, někde k sobě větčie a od sebe menšie. 115 A pakli miery a váhy pod vyrčením rychtáfským musí jiti anebo že jsú pravé, ale nasadí cenu přielíš drahú. A což vážíce anebo měří, to umějí vše, zfalšovati: kořenie v vlhce chovati nebo kamenička do něho namiesiti, aby těžká na váze malá věc byla; též obilé s plevami zespod smiesí. Tak dábelskú lest jednají jedni proti druhým k oklamání, umějí jednatí v trzích, v řemeslech. 120 Protož z samého břicha Kainova ten lid se všelikú lstí vyšel jest. Nebo synové Agar, umějíce múdrost, kteráž z země jest, byli sú kupci zemští, a Temanští, ale múdrosti boží sú nepoznali; takéž tento lid pln jest múdrosti zemské smiešen se lstí, ješto posluhuje jich lakomství a ku polapaní bratra, aby jeho škodami šťastnějie na světě a prospěšnějie uměl býti, čím lstivějie bratra umie ujiti. 125 Protož veliká rána vieře stala se jest, když tak odporná šibalstva skrze jednání Antikristovo u vieru umiešena jsú se všelikými přestúpeními a odpornostmi Kristu Ježíšovi, aby jsúce pod koží viery, tak škodně jí na zemí potlačili a k sobě jí přitáhli, aby stála podlé nich na jedné šlápěji, až by jí najposléze, ujmúce mezi se ta šibalstva, uvedla jí po sobě, rozkazující jí, aby jim shovívala, jha těžká na ně nevzkládající. Protož všecka ztracena jest pro ta mnohá zlosynstva, přimiešená k ní skrze lež Antikristovu, jenž sú moc ujala nad věrú a táhnú jí po sobě, a ona nižádné moci v své pravdě nemuož ukázati. A že ta šibalstvie sú základové zemští, protož viery se nesnadně pustí, by jí zjevně zapřeli, a právě jí také držeti nebudú aniž mohú. 130 podlé svého založenie a podlé svých zámysluov odporných Kristu. Nebo kdyby chtěli v pravdě vieře povoliti, ona by jim přikopy zasula a okolo měst, braduov a tvrzí zdi by jim položila a z všeho morděfství i z jiných zvláštností městských by je vyvlekla, v nichž jest moc Antikristova proti Kristovi silná; nebo, kdyby chtěli v pravdě vieře povoliti, musli by se těch všech věcí pustiti. 140 Protož nyní tak lstivě se viery přidržíce, najsapie s ní tak falešně vuokol puojdú, usty jí a prstem ukazující, aby jí držali a opatrně na šibenici vedli. Protož město jest nádoba jedu mnohotvárného, aby trávil mnohotvárnú tráveninú své přebývatele i jiné všecky okolo sebe, aby v smrt uběhli ti, ktož se k nim přivinú jako k sodomským lidem, jenž plá 145 smilstvím, opilstvím a rozkošmi. A všecky pohostinu vcházející bláznivé okolo sebe ztrávi svým opilstvím a zlymi a porušenými příklady; téměř všechen lid sedlský v jich pýchu a v lakotu se oblačí a jich lstivým kupectvím se učí a obyvká jich okrase a v rozkoši jich leze. Protož město jako malomecný mnohotvárné harvy malomocenství, ješto rozličné mohú zka- 150 leni býti lidé jich malomocenstvím. Nebo v městě jsú pochotné věci žádos-

1 a tělesným, bezpečností těla, rozkoši, poctivost křivá s ochotnostvím
odným, ale jediné na potkání a těm, ješto pohostinu vcházejí, ale na trh
lčím zubem proti všem. Protož se na bydlo táhnú množ do měst i tova-
tví jich obvykají ti, kteříž okolo nich jsú, pasúce se lahodami jich.
tož musí silný muž podlé viery býti, ktož jedem rot erbových a měst-
ch nebude otráven. A kněz vejda mezi ně na to, aby je navedl na pravú
tu, a prvě než on je navede, až oni jeho otrávi a svedú jeho svými stoly,
ltočující hustčieho, zasílající, lahodice, až pomalu, nezfetedlně kněz
me na jich cestě. Prvě než on je múdrosti naučí, až oni z něho blázna
ú, až i přijde na to, že oni počnú se jemu posmievati fkuce: „Toť se kněz
ci na kvasu opil, že nemohl s nemocnými mluviti.“ Protož takový stojí
zi nimi jako umrlec; nevedeť šibenici na hrdlo ten lid zpražlý, ješto prvě
zumí knězi nežli kněz jim.

A protož z těchto věcí muožem srozuměti, cof netrpělivost móz zlého
idi uvěsti a kterak daleko muož je od viery i ode všech ctností odsúdiť.
ož muož známo býti na lidu městském a hradsckém, že chtěie u pokojí
ty a statky zachovati, aby jim na to nemohl nižádný snadně sahati,
radí město a okopají a osadí je množstvím, aby za zdí a za příkopy mohli
uchovati od zlých věcí, jichž trpěti nechťi – pakli se nepřizeň zdvihne,
se množství silně brániti mohlo. A založice ten zámysl, musí v to ve-
ko uběhnúti, nač je přebývanie města vede. Protož přebývání města
f je v ty nepravosti, kteréž se města přidržie a z něho se rodí. A toho
o jest základ netrpělivost, že nechťi nižádných bezpráví trpěti ani pro
u, ani pro své spasenie. A protož ta netrpělivost jich se nepustí; dokudž
na místě stojí, vždy se budú bítí pro svá bezpráví. A dokudž se tak bítí
ú, dotud viery následovati nemohú. Protož nemuož tak mnoho viery
ci jedna věc od lidí, jako takový byt množství městského odvrhl trpě-
t, nebo bez trpělivosti nelze jest viery pravě držeti. A protož město-
zené k uobraně jest najodporněšie věc trpělivosti, a největší osídlo jest
ěšto těm, ktož sú z viery dlužní trpěti bezpráví. Protož sv. David viděl
zlost a protiventství v městě a uprostřed něho práci, nebo město své
yvatele napne na mnohú práci a obtieži je mnohými břemeny, aby
a stavěli, hradili, stříehli jeho ve dne i v noci, bili se a války vedli pro ně.
ch prací mnoho v městech obce trpí. Než pak v hříeších, kteří v měs-
sú, velikú práci mají a lakomství každý v svých obchodích dosti
, že mnohú práci musí na se vzíti. A než pýše dosti učini, co nákladu,
áce na ni naloží! Co pak práce obzervstvie a opilstvie na ně uvedel Co
vé a nenávisti práce na konšely uvedul Co na kněžích práce neúžitečné
ihnel A tu všelikú práci hříechové uvodí na města, aby jich břiemě
bylo v nepravostech jich. Protož pán Ježíš, vida město v tak hrozně
, plakal nad ním vida, že v té zlé práci již pokoj má, bito jsa bolestí
čije.

230 Ale to by mělo váženo býti, kdyby mohli lidé školy viery znáti, odkud
jejie zkazenie přišlo jest? Jediné z toho, co se praví o městech. A kto jest
235 takový poběhllost těch šibalských rot vieře přičetl a zřiedil je věrú skrze lež
se všemi odpornostmi jich, ten jest člověk hříecha, syn zatracenie, ješto
pohanství zjevného za hříech nemá, anebo jinak: Antikrist domácí, úhlavní
nepriatel Jezukristuov, ješto všemi cestami mrtví Jezukrista. Tenť jest ta
šibalství odporná městská a jiná včetl u vieru skrze lež, aby ta oklamaná
240 lež, nazvaná věrú, chránila ta všecka zlosynstva, přičtená živě Jezukristovi,
aby jeho viera pravá ven vyvržena byla skrze ta zlosynstvie šibalská, jenž
oni sú síla Antikristova proti Jezukristovi. Protož Antikrist zřiedil jest
města pod věrú skrze svú lež se všemi nepravostmi jich; a krvavostí měst-
ské, co jich jednají, mrtvicee lidi, to jim za službu boží počítá; a tu lství
245 chválu boží, kterýž jest zřiedil mezi křesťany skrze svú vysokú lež, jizto
najsilněji vede v městech: kostely veliké stavi, zvony veliké sléva, kněží
a žákuov mnoho jest nasvětil, aby uprostřed těch vražedníkuo zdála se
najslavnějši služba bohu, ale nic výše než samými křiky a notováním
v hlasích vymyšlených od kněží a žákuo pyšných a smilných. Protož ten
250 člověk hříecha oslavuje takové množství hříešníkúov chválu boží a řády
jeho skrze lež a pokojí jich svědomí, aby svých hříechuov neměli za hříechy,
ale aby najtěžšie hříechy měli za službu boží, a sú-li kteří proti svědomí jich,
na to jim odpustkuo dosti dá a vody jim nasvěti a postaví kropáč u dveří,
aby ty hříechy smývali se sebe. Protož kto muož mluviti o zkažení viery aneb
255 počísti odpornosti, jimiž jest viera zkažena skrze ta šibalství městská i jiná?
Nebo člověk hříecha, pasa se a bohatěje hříechy, řiedí svú lži takové množ-
ství hříešníkúov pod vieru. Protož tolik jest mohl úrazuov a odpornosti
vieře uvěsti, že jest z lidí vypadla a v neznámot a v zapomenuti jest vešla,
jako by nebyvala na světě. A najviece proto, že ten člověk hříecha své úrazy
a odpornosti viery oslavil jest světu jako vieru s velmi velikú chválu, aby
mohl své úrazy jako chválu a řád boží světu ohlašovati. Protož jemu zisk
260 jest hříechuo množství, protož mohli jest své bludy za vieru světu uvěsti
i pase se na ně hojně a bohatě a cti a chvály tím sobě na světě dobývá
a mnohé národy svú omylností spokojil jest v hříeších a oslavil jim svú lež
265 jako službu boží.

1 mistr *Protiva*: mñněn Jan Viklef († 1384), anglický církevní reformátor, z ně-
hož Chelčický sice čerpá některé myšlenky, ale zároveň s ním polemizuje (*protiva* =
= protivník papeže a církve); citován zde spis *De civili dominio* (O světském pano-
vání), Kap. 21 – 2 *vzdělání* založení, zbudování – 3 *zboží* statky, majetek; *sprostnost*
prostotu – 4 *elie* hranic – 6 *kteří jest urazil* kterým ublížil

9 *se přidává* přisuzuje se – 11 *boje se za boje se o* – 18 *založení* základ – 19
oslehl osaditi; *jedno* leč, jen – 20 *šantročníci* podvodníci – 21 *se pěkují* krmit se, živí
se; *ustavce* postavice – 22 *na křivoláč* na nespravednostech; *ostřihati* ochraňovati –